

הכנסת השמונה-עשרה

הצעת חוק של חברת הכנסת עינת וילף

פ/3160/18

הצעת חוק ספרי לימוד דיגיטליים, התשע"א-2011

הגדרות

1. בחוק זה –

"הוועדה" – ועדה לקביעת מחירי הספרים הדיגיטליים שיקבע שר החינוך;

"מוסד חינוך" – כהגדרתו בחוק לימוד חובה, התש"ט-1949¹;

"הממונה" – הממונה על אישור ספרי לימוד במשרד החינוך;

"המנהל הכללי" – המנהל הכללי של משרד החינוך;

"המשרד" – משרד החינוך;

"ספר דיגיטלי" – גרסה של ספר הניתנת לקריאה באמצעות קורא אלקטרוני;

"ספר לימוד" – ספר המיועד לשימוש של תלמידים ומורים במוסד חינוך מוכר במסגרת תכנית הלימודים;

"ספר לימוד מאושר" – ספר לימוד שניתן לו אישור על ידי הממונה, בכפוף לתנאים ולתקופת התוקף שנקבעו באישור;

"קורא אלקטרוני" – מכשיר לקריאה של ספר דיגיטלי המאפשר קריאת ספרים לאחר הורדתם גם בהיעדר חיבור לרשת חשמל או לקווי תקשורת;

"תלמיד" – מי שלומד במוסד חינוך;

"השר" – שר החינוך.

2. הפצת ספרי לימוד דיגיטליים
הפצת ספרי לימוד דיגיטליים – הפצת ספר לימוד, המוציא לאור של ספר הלימוד המאושר יפיץ את הספר בגרסה דיגיטלית במקביל להפצתו בגרסה קשיחה.

3. שימוש בספרי לימוד דיגיטליים במוסדות חינוך
שימוש בספרי לימוד דיגיטליים – תלמיד יהיה רשאי ללמוד באמצעות ספר דיגיטלי במהלך שיעורים במוסד חינוך, זאת אף אם טרם התבצע במוסד מעבר גורף לשימוש בספרים דיגיטליים, ועדיין נעשה שימוש בספרי לימוד קשיחים.

¹ ס"ח התש"ט, עמ' 287.

4. זהות גרסאות (א) הספר הדיגיטלי יהיה בגרסה זהה לספר הקשיח ולא ייגרע ממנו אף פרט, לרבות מילים, עמודים או פרקים שהופיעו בספר הקשיח.
- (ב) המוציא לאור יוכל להציע במקביל לספר הדיגיטלי הזהה לספר הקשיח, גרסה נוספת של ספר דיגיטלי עם תוספות.
5. שלילת אישור ספר לימוד יופץ בגרסה קשיחה ובגרסה דיגיטלית באותו המועד; לא הפיץ המוציא לאור גרסה דיגיטלית במועד כאמור, ישלול הממונה את האישור מספר הלימוד עד לתיקון המצב.
6. הפצת ספרי לימוד דיגיטליים (א) המוציא לאור של ספר הלימוד המאושר יפיץ את הספר הדיגיטלי תמורת תשלום עבור עותק ממנו.
- (ב) הספר הדיגיטלי יוצע למכירה לכל דורש ולא תחול הגבלה כלשהי על זהות הרוכשים.
- (ג) המוציא לאור או מי מטעמו שיפיץ את ספר הלימוד הדיגיטלי המאושר, יאפשר גישה חופשית לכל דורש לרכישת הספר הדיגיטלי, ובכלל זה לא יוכל להתנות את רכישת הספר הדיגיטלי בגביית תשלום חד-פעמי או קבוע תמורת רישום לאתר אינטרנט או לכל פונקציה אחרת המאפשרת את הרכישה.
- (ד) הופיע ספר לימוד קשיח במספר כרכים, יאפשר המוציא לאור של הספר הקשיח רכישה של הספר הדיגיטלי בכרכים נפרדים; מחיר כרך יהיה יחסי לחלקו בספר השלם.
7. מחירי ספרי לימוד דיגיטליים (א) הוועדה תקבע מחירים מופחתים לספרים הדיגיטליים; התמחור יקבע על פי פרסום מחירי ספרי הלימוד הקשיחים בחוזר המנהל הכללי תוך חישוב הפחתת עלויות ההדפסה וההפצה.
- (ב) המנהל הכללי יפרסם את מחירי הספרים הדיגיטליים בחוזר המנהל הכללי לצד מחירי ספרי הלימוד המאושרים הקשיחים.
8. פקיעת תוקפו של אישור לספר לימוד פג תוקפו של האישור לספר הלימוד, יציין המוציא לאור או מי מטעמו המפיץ את ספר הלימוד המאושר במעמד רכישת הספר הדיגיטלי, כי פג תוקפו של האישור.
9. עדכון מהדורה עודכנה מהדורה של ספר לימוד, יפיץ המוציא לאור של ספר הלימוד המאושר את המהדורה המחודשת של הספר.
10. תקנות השר יתקין תקנות לשילוב ספרים דיגיטליים במוסדות החינוך אשר יבטיחו שיעשה בהם שימוש אך ורק למטרת לימודים, ויעניקו לעובדי ההוראה כלים לאכיפת מטרה זו.

משנה לאחר פרסומו של חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

המהפכה הדיגיטלית במערכת החינוך היא תהליך איטי ומורכב הסובל מעיכובים רבים. ישנו קושי ניכר לחבר בתי ספר לפס רחב ברשת האינטרנט עקב מחסור במשאבים ובתקציבים, ועל כן בתי ספר רבים לא יכולים להשתמש בספרי לימוד שהועלו לאינטרנט.

בנוסף ישנו קושי כלכלי להורים לממן רכישת מחשבים ניידים ועל כן רשויות מקומיות או משרד החינוך נמנעים מלחייב את מרבית ההורים ברכישת מחשב, ומרבית הפרויקטים הקיימים נסמכים על תרומות. לצד קשיים אלה קיימת התנגדות קשה מצד המוציאים לאור לאפשר העלאה של כל ספר לימוד לאינטרנט בשל פגיעה בזכויות יוצרים.

חוק זה מציע לחייב את המוציאים לאור של ספרי הלימוד להפיץ את ספרי הלימוד הקשיחים גם בגרסאות דיגיטליות הניתנות לקריאה באמצעות קוראים אלקטרוניים. מהלך כזה יזרז את תהליך התקשוב בבתי הספר מכמה טעמים: בקוראים דיגיטליים אין הסתמכות על רשת האינטרנט, כך שניתן יהיה לחבר את בתי הספר לרשת בקצב יותר איטי; מוענקת להורים זכות בחירה באשר ללמידה בספרים קשיחים או דיגיטליים; תינתן להורים אפשרות לרכוש ספרי לימוד במחיר מוזל מהמחיר הנקוב כיום, שכן למעט השקעה ראשונית בקורא אלקטרוני מחיריהם של ספרי הלימוד הדיגיטליים יהיו זולים יותר עקב הפחתת עלויות הדפסה והפצה; אין פגיעה בזכויות יוצרים, בניגוד להעלאת ספר לרשת האינטרנט. מטרת החוק היא להוות שלב ביניים עד שמערכת החינוך תעבור לשימוש גורף במחשבים ובספרים דיגיטליים ולרכך את המעבר המורכב.

 הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
 והונחה על שולחן הכנסת ביום
 כ"ד באדר ב' התשע"א – 30.3.11